

Slaget paa Rheden og Thylands Præster

Af F. ELLE JENSEN

SOM BE KENDT vakte den Tapperhed, hvormed der d. April 1801 var blevet kæmpet paa Københavns Rhed, stor Jubel over hele Danmark. Det var ikke alene i Hovedstaden, Begejstringens Bølger gik højt, det samme var Tilfældet rundt om i Landet, hvor man med Rette følte, at der hin Skærtorsdag var øvet en Bedrift, som hele Folket havde Grund til at være stolt over, og det var derfor heller ikke sært, at den patriotiske Stemning gav sig Udslag paa forskellig Maade. Ikke blot indkom der betydelige Beløb til den Embedsmandskommission, der ved et kgl. Reskript allerede d. 5. April blev nedsat til at forestaa en Indsamling til de saarede og de faldnes efterladte, men der var ogsaa Offervilje overfor de Bestræbelser, som fra mere eller mindre privat Side udfoldedes for at hidføre en Styrkelse af Rigets Forsvar.

I Aalborg virkede den kommanderende General for Nørrejylland, Grev A. L. Moltke¹) ivrigt for dette Formaal. Ikke blot fik han dannet en frivillig Kystbevogtning og Borgervæbninger oprettet i Købstæderne, men i Kraft af det udmærkede Forhold, hvori han stod til Befolkningen, lykkedes det ham ogsaa at interessere mange for en patriotisk Gave til det offentlige, hvoraf det meste blev anvendt til Opførelse af et Tøjhus i Randers, saa Landsdelens Forsyning med Krigsmateriel derved kunde sikres.

Blandt de Bidrag, der indløb, var ogsaa et fra Provst Røst²) i Hassing, der paa sit Herreds Vegne tilstillede Generalen 268 Rdr. 65 Sk., hvoraf de 100 Rdr. tilfaldt Understøttelseskommisionen i København, mens Resten gik til Randers Tøjhus. Hvorledes de to Mænd er kommet i Forbindelse med hinanden, og hvordan Indsamlingen i det hele taget er foregaaet, ses ikke, men da der ikke hentydes til den i de andre Præsters nedenfor anførte Udtalelser, tør man gaa ud fra, at Provsten har været den eneste i Thy, der har arbejdet for Generalens Planer. At Moltke paa sin Side har været glad for den Støtte, han her fik, fremgaar af, at han med Fremhævelse af Røsts Indsats har indrapporteret Sagen til Kronprins Frederik, med hvem han stod i nøje Forbindelse, og denne befalede ham derpaa at udtale hans Tilfredshed og Velbehag over de patriotiske Ytringer, som Provsten over Hassing Herred havde vist ved fra saa lille et Distrikt at samle saa betydelig en Kapital til "det almene Brug og bedste".

Paa General Moltkes Anmodning underrettede Biskop Studsgaard derefter Provst Røst om Kronprinsens anerkendende Ord. Det var, skrev han til ham, "med den sandeste Fornøjelse", at han bekendtgjorde ham dette ærefulde Bevis paa hans kgl. Højheds Skønsomhed, og han haabede, at "dette skønne Eksempel" maatte opmuntre andre Fædrelandsvenner til at støtte den milde

danske Regerings højpriselige Hensigter og vise sig erkendtlige mod hine Heltes efterladte. "Til Lykke da med saa mange skønne Frugter af Deres Handling!"³)

Biskoppen lod det midlertid ikke blive herved. Idet han i et Cirkulære, som gennem Provsterne skulde omsendes til alle Stiftes Præster, omtalte den Hæder, der var vederfaret Provst Røst, udtalte han samtidig som sin Overbevisning, at han ikke kunde tro, at man vilde overlade Hassing Herred alene den Ære ved frivillige Bidrag at have gjort sig fortjent til Kronprinsens Velbehag. Snarere mente han, at mange af Fædrelandets Venner vilde lade sig opmuntre af dette skønne Eksempel til at vise lige saa ædel Fædrelandsgejst, og han ansaa det derfor for sin Pligt at henstille denne gode Sag til Præsterne, saa de baade selv gav en frivillig Gave til det almene Vel og Statens Kasse og tilskyndede deres Menigheder til det samme, saafremt en Indsamling ikke allerede havde fundet Sted. De indkomne Beløb kunde tilstilles Generalens eller indsendes direkte til Komiteen i København (27. Juli 1801).

I Thisted Amt var der imidlertid allerede foretaget en Indsamling, idet Amtmand Ferslev⁴) sidst i April havde sat sig i Spidsen for en saadan ved at henvende sig til Embedsmænd, Proprietærer og velstaaende Bønder om et Bidrag, som de paagældende da havde indbetalt gennem Byfoged Brøndlund i Thisted. Hvor meget den indbragte, kan jeg ikke oplyse, men det siger sig selv, at den i høj Grad maatte skade Biskop Studsgaards Aktion, der fandt Sted kun et Par Maaneder senere.

Det fremgaar da ogsaa af de Bemærkninger, som Præsterne gjorde paa de dem tilstillede Rundskrivelser, at de saa paa den nye Indsamling med temmelig blandede Følelser. De fleste af dem havde i Forvejen støttet Amtmandens og mente dermed at have gjort deres Skyldighed, og hertil kom, at de ikke ventede noget større Resultat af en almindelig Henvendelse i Sognene, fordi Bønderne i Reglen sad haardt i det og ikke havde noget at give af. Adskillige efterkom ganske vist deres foresattes ønske ved at forelægge deres Menigheden den biskoppelige Opfordring, men faa har aabenbart lagt noget videre Pres paa dem, fordi de forstod, at man paa Grund af Forholdene kun kunde vente beskedne Bidrag.

Hverken Provst Hvass i Nors eller Provst Rasbech i Helligsø viser nogen Begejstring for Tanken. Den sidste Anbefaling er oven i Købet temmelig problematisk, og det er ikke udelukket, at dette har faaet Refs Herreds Præster til mer eller mindre aabenlyst at gaa imod. Mest imødekommende er Provst Carstensen⁵) i Thisted, thi selv om ogsaa han mener, at Hundborg Herreds gejstlige har

¹ Adam Ludvig Moltke (død 1810) nød almindelig Anseelse i sin Samtid som en sjælden human og dygtig Officer. Han grundlagde Anlægget Frederik skilde i Aalborg.

² Simon Røst, Præst i Hassing-Villerslev 1794-1801, derefter i Aasted-Skærum. Provst 1797.

³ Biskoppens Kopibog 23/7 1801. Aalbg. Bispeark.

⁴ Niels Ferslev (død 1803) var fra 1798 Amtmand over Dueholm, Ørum og Vestervig Amter. Han var desuden Landvæsenskommissionær og Bataillonschef ved Landeværnet.

⁵ Anders Eriksen Hvass (1780-1808, Provst 1786. Joh. P. Rasbech (1793-1802, Provst 1800). C. C. Carstensen 1789-1831, Provst 1791).

været med i Amt mandens Indsamling, henstiller han dog til dem ”at gøre for denne Efterhøst, hvad de kan. Saa vil jeg!”

I det følgende vil Præsterne selv tale⁶). Som antydet har de utvivlsomt alle været enige i at betragte Biskoppens Opfordring som umotiveret, skønt naturligvis ingen siger det med rene Ord, men den Maade hvorpaa de søger at forklare deres Holdning, er ikke uden Interesse, idet der derigennem gives et Bidrag dels til Oplysning om Almuens Økonomiske Forhold omkring Aarhundredskiftet, dels til en Karakteristik af de paagældende gejstlige selv. Det er Oplysningstidens Aand, vi her møder, hvad enten den nu giver sig Udslag i høj stemte Talemaader eller i nøgterne og prosaiske Ræsonnementer, men vi faar ogsaa .et Indtryk af, at Præsterne har været brave og rettænkende Mænd med Forstaaelse for deres Sognefolk, som de ikke for at takkes deres Biskop vilde nøde til at give mere, end de var i Stand til.

Præsternes Udtalelser til Cirkulæret er fra August og September 1801. Fra Hassing Herred findes ingen Redegørelse, men derfra var der jo allerede aflagt Regnskab overfor General Moltke.

Hillerslev Herred.

Provst *Hvass* i Nors:

”Mit efter mine Omstændigheder passende Bidrag saavel som nogle af de formuendes i Sognene til de kvæstede og døde efterladte d. 2. April er forlængst efter Amtmandens Ordre afgivet til Hr. Byfoged Brøndlund i Thisted. Skulde mere efter Deres Højærværdigheds Promemorias Bekendtgørelse indkomme, skal dette blive anmeldt og indberettet.

Niels Eeg i Vesløs (1773-1819)

”Det er langtfra, at Hillerslev herreds gejstlige nogen Sinde har været de sidste, saa at de behøvedes at opmuntres ved andres Eksempel, naar det kom an paa at vise deres Offervillighed i at bidrage til det almindelige Vel. De har heller ikke været uden Følelse ved Tanken om den sidste hæderfulde Dag den 2. April for Danmark. Bidraget til de paa den Dag kvæstede og efterladte af Vesløs og Øster Vandet Sogne, der var paa 59 Rdr. 2 Mk., hvortil jeg som Præst lagde 10 Rd., ialt 69 Rdr. 2 Mk., er allerede d. 17. Juni efter Anvisning af Amtmand Ferslev indsendt til Hr. Byfoged Brøndlund i Thisted.”

Kapellan *J. Kabell* i Thisted (1799-1816):

”Allerede i April Maaned har jeg med Thisted By bidraget til det almindelige Vel, ligesom jeg desuden har indsamlet 25 Rdr. 1 Mk. til en Enke i Skinnerup efter en falden Soldat af 2. April.”

Fr. Math. Thestrup Hopp i Sennels (1794-1803):

”Til de ved Søslet d. 2. April kvæstede og døde Arvinger har jeg, Præst i Guds Navn i Sennels, givet 10 Rdr. og efter Hr. Amtmand Ferslevs Anvisning leveret dem til Hr. Byfoged Brøndlund i Thisted d. 10. Juni 1801. Men Beboerne i Sennels By tænkte jeg ej nyttede mig at opmuntre til disse Gaver, uden der før derom kom gejstlig eller verdslig Øvrigheds Ordre dertil, som kunde forestilles Menigheden offentlig, allerhelst da næsten alle er Hoveribønder og den største Del uformuende. Men da

denne hs. Højærværdigheds Paamindelse i Dag kom til mig, som jeg stod at gaa ud til Kirken, gjorde jeg nu straks med det samme af Prædikestolen med bedste Vilje Opmuntringen dertil, som jeg efter denne Lejlighed kunde.”

Chr. Vendebo Brasch, Hillerslev (1783-1818), kendt som en aandrige Taler, filosofisk interesseret og en dygtig Sprogmand:

”Horats Carmina. Lib. IV, Ode IX:

Paulum celatæ distat inertia - celata virtus⁷).

Det harmer mig meget paa egne og Medborgers Vegne, at Hillerslev Herreds gejstlige skulde anses som ligegyldige ved de kække Krigeres Daad, der faldt eller saargdes, idet de værnede for Fædrelandets Fred og Frihed. Vi har forlængst her i Herredet ved betimelige Bidrag til de saarede og de faldnes Enker ytret paa en anstændig Maade vore Erkendtligheds Følelser. S. T. Hr. Byfoged Brøndlunds Kvittering af 17. Maj dette Aar beviser, at jeg har betalt for min Del 10 Rigsdaler. I S. T. Hr. Amtmand Ferslevs opfordrede Cirkulære til denne Kredses Borgere, var de endog af Bønder, nævnte(s de,) som man tiltroede Evne til at gøre noget Bidrag: Jeg opbød omhyggelig Beboerne i Kaastrup, hvis Vilkaar jeg ansaa for gode til Deltagelse i denne ædle Handling. Følgerne ved jeg ikke. Her i Hillerslev Sogn har jeg hverken gjort Opfordring eller finder det passende at gøre den, da Beboernes sær slette Vilkaar og deres mere voksende Byrde gør det møjsomt nok at udrette det uundgaaelige.

Vor Stifts elskværdige Biskop vil glæde sig over at meddeles den erholdende Oplysning fra Hillerslev Herreds gejstlige om vores Forhold i bemeldte Begivenhed til S. T. Hr. General Moltke, at ikke Tavshed skal tildrage os ufortjente Bebrejdelser og forringe vor Agtelse hos denne udmærkede Fædrelandets Ven.”

Jørgen Berg Stampe i Hunstrup (1773-1804).

”Ligesom andre mine Medborgere her i Herredet har jeg under 17. Juni afgivet til Hr. Byfoged Brøndlund et med min Forfatning passende Bidrag til de kvæstede af 2. April, ligesom jeg ej heller paatvivler, at de af Hr. Byfogdens Cirkulære udmærkede her i Sognene til samme Tid indleveret deres frivillige Bidrag. For de mindre formuende skal Hr. Biskoppens Promemoria blive bekendtgjort”.

Laur. Fuglsang i Hjørdemaal (1785-1807):

”Efter min svage Tilstand i dette lidet Kald har jeg d. 17. Juni h. a.⁸) leveret Hr. Byfoged Brøndlund mit passende Bidrag til de af 2. April kvæstede. Her i dette fattige Sogn er ingen udmærkede formuende (saa vidt jeg ved). For de mindre formuende skal Hr. Bispens Skrivelse blive kundgjort, men jeg frygter for et godt Udfald, da de fleste her er Hoveribønder, der tillige med de andre er tungt nok bebyrdet i den haarde Dyrtid, som trykker enhver af os saa meget”.

Tidemand Lend i Rær (1798-1803):

”Jeg var ikke ligegyldig ved at tænke paa de kække Helte, som under hin uforglemmelige 2. April saa drabelig kæmpede mod britiske Voldsmænd og gik af Kampen, blødende for Fædrelandet, saarede og kvæstede,

⁶ Eventuelle brugbare Dokumenter. Aalbg. Bispeark.

⁷ Horats' Sange, IV Bog, IX Ode: Den skjulte Dyd er ikke meget bedre end den skjulte Magelighed.

⁸ hujus anni = i dette Aar.

og hvem vilde ikke ærligen bidrage til at formilde Enkers og faderløses Kaar og at gøre disse saa taalelige som muligt? Redebon ofrede jeg derfor min Skærv paa saa helligt et Alter, ofrede den med det villigste Hjerter, ja, havde bestemt mig hertil, endog førend jeg blev opfordret. Ogsaa de mere formuende her i Sognet har bidraget deres, de øvrige har ikke manglet Grunde. Følgerne heraf ved jeg ikke, men det ved jeg, at Fattigdom og Armod trykker Mængden; Tvangsmidler kan jeg ikke bruge. Jeg tror altsaa at have gjort i denne Henseende, hvad jeg kunde, og det hedder jo: Ultra posse nemo obligatur⁹”.

Refs Herred.

Provst *Rasbech* i Helligsø bemærker i Anledning af Biskoppens Cirkulære, at da der endnu 16. Maj ikke var kommet nogen Skrivelse fra denne, havde han som nogle andre Præster støttet Amtmandens Indsamling. Han havde egentlig tænkt paa at udsende en Opfordring til Præster og Menigheder om Sagen, men opgav det for ikke at synes at ville tildrage sig Opmærksomhed. En Indsamling i hans egne Sogne vilde give meget lidt, da mange i denne haarde Tid var nær ved at spørge i Angstens Sprog: Hvorfra skal nogen her møtte Mennesker med Brød? De andre vilde selv behøve, ej give Hjælp, og af Aviserne saas, at der var indkommet mange og anselige frivillige Gaver, saa en Snes Rigsdaler herfra vilde være noget ubetydeligt og desuden give Folk det Indtryk, at der vil komme ekstraordinære Paabud bagefter. Provsten vil derfor stille Sagen i Bero, men har selv givet 6 Rdr., ligesom 3 af Beboerne i hvert Sogn har givet 2 Rdr., ialt 12 Rdr. Han beder Præsterne anføre deres egne og deres Sognes Bidrag til Biskoppens Eftersyn, ”saa det deraf behageligst vil erfare, at vi og flere Fædrelandets Venner i Refs Herred allerede har vist patriotisk Hjælp”. Men da der i Forvejen er ydet Bidrag fra Herredet, maa der en enstemmig Opmuntring fra dem til for at der nu kan indkomme en klækkelig Sum til h. kgl. Højhed Kronprinsens Tilfredshed og Velbehag.

Af Præsterne fik først den kraftige og princip faste *P. Chr. Bendix* i Vestervig (1799-1833) Ordet:

”Aldrig gør jeg det til min Sag at smigre nogen, men her maa jeg aabenhjertigen tilstaa det, min Aand bøjer sig med Ærbødighed for den værdige Provst *Rasbechs* Tænkemaade, der paa et Tidspunkt, da Regeringens Opmærksomhed og fortrinlige Bevaagenhed kunde være ham saa Ønskelig og af saa megen Vigtighed, har fundet det aldeles under sin Værdighed at insinuere sig og hæve sig paa andres Bekostning. Der findes smaa Sjæle nok, som med Begærlighed griber en saadan Lejlighed og ved paa deres Maade at sætte Landet i Skat. Priselig er i den Henseende vor erfarne og indsigtfulde Biskop, der har tiet saa længe - ej ubekendt med, hvad der er alt for velkendt af os, at Fattigdom og Armod er de fleste Landboeres Lod. Thi at der paa de Steder, hvor Kornet (som vi ser af forrige Aars Kapitels takst) ej har kostet mere end Rug 6 Rdr. 2 Mk. og Byg 21 Mk., kunde være Forraad og Evne til maaske at opføre noget, vil jeg vel tilstaa, men her hvor de uhyre Kornpriser, Rug 8 á 9 Rdr. Td. og Byg 28 á 30 Mk., har været almindelige lige fra sidste Efteraar, har Bonden intet at give, han har næppe

dagligen sit tørre Brød til sig og sine. Og nu opmuntre saadanne Mennesker, aftrygle og afliste dem deres sidste Skærv, den de maaske højlig behøver til næste Dags Fornødenhed, og indbilde dem, at vor ædle Kronprins ellers ej var saa vel fornøjet med dem - nej, den Hæder vil jeg - ej fortjene!!!

Saa længe jeg er retskaffen Embedsmand og god dansk Borger, har jeg det glade Haab baade at fortjene og besidde h. kgl. Højheds Velbehag. Og fra den Side skal jeg endog, tror jeg, være den værdig, at jeg aldrig skal lade mig bruge som Redskab til at forestille ham sine Undersaatter - Landmændene i Særdeleshed - som mere glade, lykkelige, rige end de virkelig er.

Ellers har man dog ogsaa i dette Sogn bevidnet Fædrelandets Forsvarere sin Agtelse ved at tegne sig paa Hr. Amtmandens ovennævnte Cirkulære, jeg for 5 Rdr. og adskillige Selvejere for 19, ialt 24 Rdr. Og mere kan man i den Anledning herfra hverken haabe eller vente som frivilligt Bidrag”.

Laur. Bartholomæus Deichmann i Boddum (1785-1811):

”Hvad ovenfor er anført, gælder og, saavidt Boddum og Yby Sogne angaar, da Trangen i dette Aar er almindelig, og jeg maa derhos tilføje, at ligesom jeg ved lignende Lejligheder tilforn er blevet overbevist om en stor Del af disse Beboeres gode og velvillige Sindelag, saa har jeg og maattet erfare, at nogle er saa tilbageholdne, at man saa godt som har maattet tigge eller true sig Gaver til (begge Dele ubehagelige Kommissioner). Ikke desto mindre, da jeg af Aviserne ser, at der alle Vegne fra indløb Gaver til Hjælp for de saarede og kvæstede, proponerede jeg ved en vis Lejlighed Sognemændene, om de ej vilde følge disses rosværdige Eksempel. Svaret blev, om jeg i saa Fald turde forsikre dem om Befrielse for Skattepaabud i den Anledning; de havde maattet medgive deres Børn og Tjenestetyende Forstærkning medens de værnede om Fædrelandet, og desuden i dette Aar erlagt en betydelig Skat, da Regeringen affordrede deres Korn for 16 Mk. Tønden, hvilket de for det meste havde maattet købe og betale med 28 á 30 Mk., og dertil i dets Anledning køre 2 lange Rejser. Jeg mærkede da, at her intet vilde kunne udrettes uden højere Ordre. Jeg tror, Hr. Amtmanden i Betragtning af disse Omstændigheder har anset det unyttigt at ville bebyrde Landalmu en med noget Sømmenshud, thi hans Indbydelse skete ej til andre her i Sognene end Hr. Hansen paa Boddumgaard, Hr. Milsted og mig. Hr. Milsted lod sig tegne for en Gave af 5 Rdr., jeg for 10 Rdr.; om Hr. Hansen har kontribueret noget, er mig ubekendt.

Imidlertid, naar jeg med Vished kap forsikre vedkommende om Befrielse for Paabud i Anledning af Affæren af 2. April, og jeg udfærdiges Øvrighedens Ordre, skal jeg med al Flid antage mig denne gode Sag - i andre Fald indser jeg, det nytter ej, om jeg endog vilde udsætte mig for vedkommendes Mistillid og ufordelagtige Omdømme, hvilket jeg altid vilde anse for betænkeligt, om jeg endog var færdig at forlade dem og ej videre behøvede at staa i Forbindelse med dem”.

Chr. Gierløf, Hvidbjerg (1785-1811):

”Da mine Herrer Medbrødre har berørt alt, saa er intet levnet mig uden dette, at jeg i eet og alt kan henføre mig til deres Ord. Ikke havde jeg nogen Sinde tænkt at ville

⁹ Ingen er forpligtet ud over sin Evne.

vedgaa det, jeg havde bestemt for mine saarede Medbrødre, men da jeg nu opfordres, saa er 10 Rdr. den Sum, som under et skjult Navn skal blive indsendt af mig til Kommissionen. Om nogen af mine Tilhørere paa Hr. Amtmandens Opfordring har givet noget, er mig aldeles ubekendt. Jeg har ingen opfordret, da jeg kendte den almindelige Trang endog paa de første Fornødenheder og vidste, at enhver havde Byrder nok og maaske kunde vente flere. Det kunde heller aldrig have fældet mig ind at vise min Nidkærlighed, mindre indlægge mig nogen Ære, thi foruden at hin havde været ulidelig og frugtesløs, saa havde denne været laant og altsaa af saare liden Værd”.

Niels Bjerregaard Wilse i Søndbjerg (1774-1807):

”Omendskønt Trangen til Livets Fornødenheder i disse dyre Tider har ej været mindre i mine Sogne end nogenandesteds, saa er jeg dog redebon til at opfordre og opmuntre mine Sognes Beboere til at vise Goddædighed imod de i Slaget d. 2. April saarede og faldnes efterladte, Enker og Børn, naar mine Herredsbrødre er enige i at gøre det samme.

Imidlertid har jeg paa Hr. Amtmand Ferslevs Opfordring af 28. April d. A. givet i samme Hensigt 10 Rdr., som straks blev ham tilstillet mod Kvittering, og flere i mine Sogne blev ikke opfordret”.

Ole Jørgen Sadolin, Hurup (1797-1809):

”Straks efter Slaget, d. 2. April sendte jeg til en af mine bekendte, som blev kvæstet i Slaget, den Hjælp, jeg formaaede at afgive, nemlig 2 Rdr.

Efter Amtmandens Opfordring gav Madam Wille moes her af Sognet 2 Rdr., ialt af Hurup Sogn 4 Rdr. At opfordre til Godgørenhed en forhungret Almue, hvoraf saa mange i dette Aar har maattet forlade deres Hjemsted og møjsommeligen ledet efter Brødet, der ikke har været paa 4 å 5 Mile at faa for Penge, og som ganske afmejer den ikke her endnu modne Sæd for at redde sig med eget, er saare ubehageligt. Dog naar mine Herrer Medbrødre i Herredet finder, at Opmuntring til Menighederne om frivillige Bidrag kan ske med Held, er jeg lige saa redebon som pligtskyldigst til at gøre det samme”.

Til Slut melder Provst Rasbech om det tidligere indkomne, mens den af Biskoppens foreslaaede Indsamling slet ikke berøres:

”Naar foranførte virkelig indleverede Bidrag af Sognene i Refs Herred tilsammenlægges, udgør de den Summa: 65 Rdr.

Fra Hvidbjerg Sogn paa Thyholm, hvor foruden Sognepræsten Ejerne af Hindsels, Helligkildegaard og Borre var i Amtmandens Cirkulære opfordret til Bidrag, tror jeg vist, noget maa være indleveret.

Til Jegindø strakte sig ej Amtman dens Indbydelsefor

dette Herred, da denne Ø i det civile henhører under Sønderherred paa Morsø”.

Hundborg Herred.

Fra dette Herred er de præstelige Udtalelser om den ”Efterhøst”, Provst Carstensen opfordrede til at tilvejebringe, lidet betydende, og der skal derfor kun refereres et Par af dem. Men det lader til, at der har været samlet ind i alle Sogne.

Knud Aagaard i Skjoldborg (1799-1806) melder, at der i hans Pastorat er indkommet i alt 23 Rdr. 12 Sk. og tilføjer:

”Da nu næsten enhver har givet noget undtagen de, som i Forvejen efter S. T. Hr. Amtmand Ferslevs Indbydelse har indleveret sit Bidrag til Hr. Byfoged Brøndlund, saa er det ikke at formode, at mere skulde indkomme af disse tvende ikke velhavende Sogne, hvorfor jeg ufortøvet skal indsende bemeldte Summa til Hr. Provst Carstensen”.

Joh. Ludvig Matthiesen i Hundborg (1790-1810) kan melde om 28 Rdr. 3 Mk. 13 Sk. fra sine Sogne, foruden hvad der er indbetalt til Amtmanden og 20 Rdr. fra Justitsraadinde Bruun, Ulstrup, som hun til samme ædle Formaal har givet under sit Ophold i København. ”Kunde dette Bidrag ikke blive større formedelst Beboernes usle Kaar her i Sognene, saa er jeg dog vis paa, at de har gjort det med velvilligt Hjerte, som oprigtig elsker Konge og Fædreland”.

Fra de Øvrige Pastorater indkom iøvrigt: Fra Nørhaa 17 Rdr. 1 Mk. 13 Sk., fra Vang 18 Rdr. 3 Mk. 4 Sk., og fra Sjørring 39 Rdr. 2 Sk., men der er ingen Grund til at dvæle ved de paagældende Præsters kortfattede Bemærkninger. De indeholder intet særligt.

Til sidst indberetter Provst Carstensen om Udfaldet af de foretagne Indsamlinger:

”Foruden det, at Hr. Oberstløjtnant Ferslev til forbenævnte Øjemed har indsamlet og indsendt af Thisted Købstad 140 Rdr. og af Gejstligheden her i Hundborg Herred og nogle faa Bønder 30 Rdr., er endnu efter hs. Højærværdighed Hr. Biskop Studsgaards Invitation indsamlet af disse i Thisted og Tilsted Sogne paa Landet 27 Rdr. 25 Sk., og en liden Efterhøst af Thisted Købstad 5 Rdr. 3 Mk. 8 Sk. ialt 32 Rdr. 3 Mk. 10 Sk., som med det ovenbenævnte indsamlede i Herredets øvrige Sogne udgør den generale Sum 159 Rdr. 2 Mk. 6 Sk., hvilke eet Hundrede og halvtreds og ni Rigsdaler 38 Sk. af undertegnede i Dag afleveres paa Postekspeditions-Kontoret til Afgang med agende Post til S. T. Hr. Biskop Studsgaard”.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1951, side 235-249)